

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1^ο Συνέδριο

Ιδιωτικό Χρέος φυσικών και νομικών προσώπων:

Μηχανισμοί πρόληψης & αντιμετώπισης

31 | Ιανουαρίου | 2026

Wyndham Grand Athens

In person & Live streaming

Προσφυγή κατά της απαλλαγής: νομολογιακές τάσεις και η μετάβαση από τον «συγγνωστό» στον «έντιμο» οφειλέτη

Από την Επιχειρηματική Αποτυχία
στη «Δεύτερη Ευκαιρία»

Νομική Βάση:

Ν. 4738/2020 («ΚΑφ») & Οδηγία (ΕΕ) 2019/1023.

Ανακοίνωση
της Ευρ.
Επιτροπής
2007:

*«Η επιχειρηματικότητα είναι εγγενώς ριψοκίνδυνη και απαιτεί ...
ανάληψη κινδύνων, καθώς η δημιουργία, η επιτυχία και η
αποτυχία των επιχειρήσεων είναι εγγενείς στην πραγματικότητα
της οικονομίας της αγοράς [...] μόνο 4-6% των πτωχεύσεων είναι
δόλιες».*

Μηχανισμός:

Αυτοδίκαιη Απαλλαγή σε 1 ή 3 έτη.

Παραεκκλίσεις:

1. Περιορισμοί βάσει αντικειμένου της οφειλής (είδος οφειλής, ά. 194 ΚΑφ).
2. Περιορισμοί βάσει υποκειμένου/συμπεριφοράς του οφειλέτη (ά.193 ΚΑφ).

Γιώργος Ψαράκης, ΜΔΕ, LL.M., PgCert, Εταίρος
Ψαράκης & Κεφαλάς Δικηγορική Εταιρεία

Η Εξέλιξη του Προτύπου: Από τον «Συγγνωστό» στον «Έντιμο» Οφειλέτη

ΕμπΝ (Εμπορικός Νόμος)

«Συγγνωστός»: Απαιτούνταν «Ιδιαίτεροι Λόγοι»
(εμπορικά ατυχήματα, ασθένεια).
Αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ γεγονότος και
παύσης πληρωμών.

ΠτΚ (Ν. 3588/07 & 4446/16)

Εισαγωγή εννοιών «**Καλής Πίστης**» και «**Μη δόλιας πρόκλησης πτώχευσης**».
Πνεύμα συνεργασίας με τα όργανα της
πτώχευσης
(ν. 4446/2016).

ΚΑΦ (Ν. 4738/20)

Ο «Έντιμος» Οφειλέτης.
Αντιστροφή Βάρους Απόδειξης:
ο οφειλέτης τεκμαίρεται έντιμος.

Απαλλαγή ΦΠ και εκπροσώπου ΝΠ- Συγκριτική Ανάλυση Διατάξεων

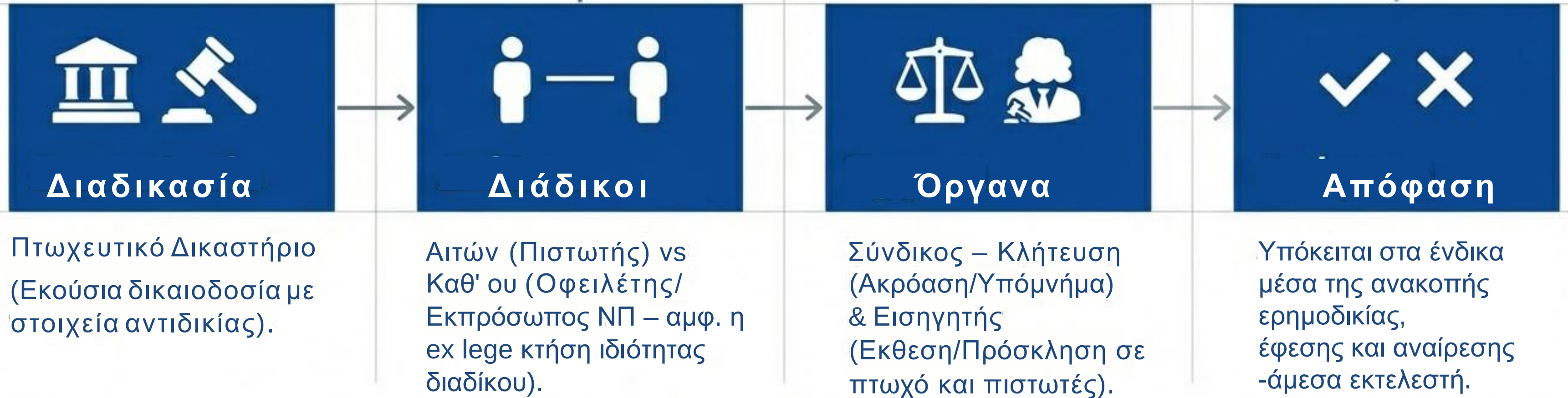
Φυσικό Πρόσωπο (ά. 193 ΚΑφ)

- ☐ Αίτηση πτώχευσης από τον ίδιο τον οφειλέτη/φυσικό πρόσωπο.
- ☐ Αρκεί η άσκηση ποινικής δίωξης για την αποτροπή.
- ☐ Εύρος αδικημάτων: περιλαμβάνει την καταδολίευση δανειστών.
- ☐ Εξουσία Δικαστηρίου: ευχέρεια για θέση όρων, μερική απαλλαγή ή μεγαλύτερη προθεσμία απαλλαγής.

Εκπρόσωπος ΝΠ (ά. 195 παρ. 2 ΚΑφ)

- ☐ Πτώχευση του ΝΠ.
- ☐ Απαιτείται αμετάκλητη καταδίκη για τα συγκεκριμένα αδικήματα.
- ☐ Περιλαμβάνει και την παρέλκυση της πτώχευσης (127 ΚΑφ).
- ☐ Στενότερη σύνδεση με τα αίτια και τις συνθήκες της πτώχευσης (αμφ.).

Δικονομικά ζητήματα της προσφυγής - Διαδικασία, Ρόλοι και Προθεσμίες

Προειδοποίηση

Προθεσμία Άσκησης: Εντός 3 ετών (ή 1 έτους) από την κήρυξη.

Παρατήρηση: Συχνή η άσκηση προσφυγής από ΕΦΚΑ/Δημόσιο την τελευταία στιγμή.

Λόγοι Αποδοχής Προσφυγής

1

α) Περιέλευση του οφειλέτη σε αδυναμία εκπλήρωσης οφείλεται σε δόλιες ενέργειες του.

2

β) Ο οφειλέτης δεν επέδειξε καλή πίστη είτε κατά την κήρυξη της πτώχευσης είτε και κατά τη διάρκειά της.

3

γ) Ο οφειλέτης δεν έχει υπάρξει συνεργάσιμος με τα όργανα της πτώχευσης.

4

δ) Ο οφειλέτης έχει δολίως αποκρύψει εισοδήματα ή περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας.

5

ε) Εκκρεμεί ποινική δίωξη κατά του οφειλέτη για κάποια από τις πράξεις των άρθρων 197-203 ΠτωχΚ ή για κάποια από τις κακουργηματικές πράξεις της κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης ή πλαστογραφίας, ή για το αδίκημα της καταδολίευσης δανειστών

6

στ) Ο Οφειλέτης έχει καταδικαστεί για κάποια από αυτές τις πράξεις.

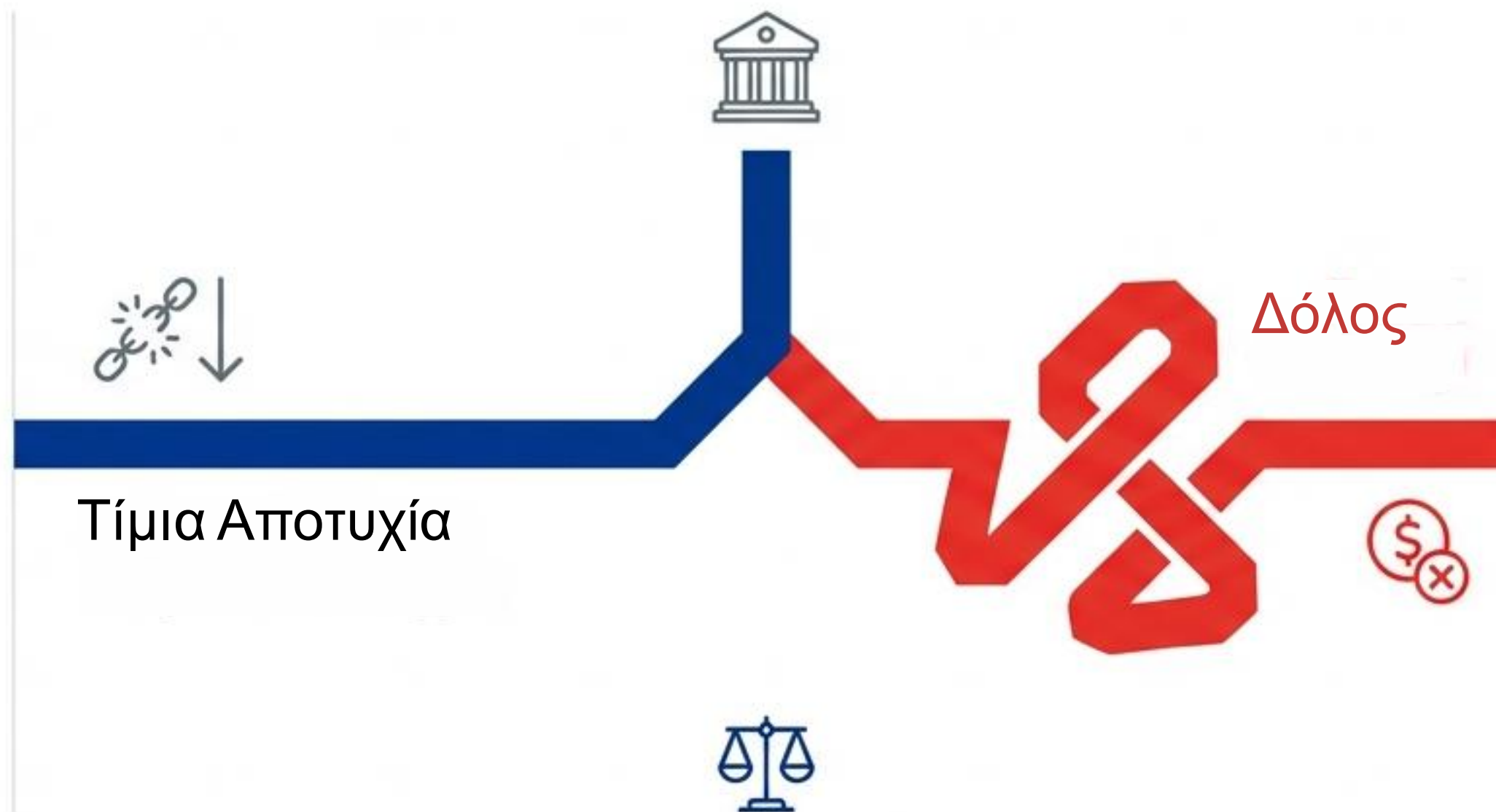
7

+ παρέλκυση της πτώχευσης του ά. 127 ΚΑφ για την απαλλαγή του εκπροσώπου ΝΠ.

Δόλια πρόκληση πτώχευσης - Η έννοια του Δόλου και η Νομολογιακή Προσέγγιση

Ορισμός Δόλου
Επιδίωξη παύσης
πληρωμών
ή πιθανολόγηση και
αποδοχή της παύσης
ως
αναγκαίας/πιθανής
συνέπειας.

ΑΠ 646/2025

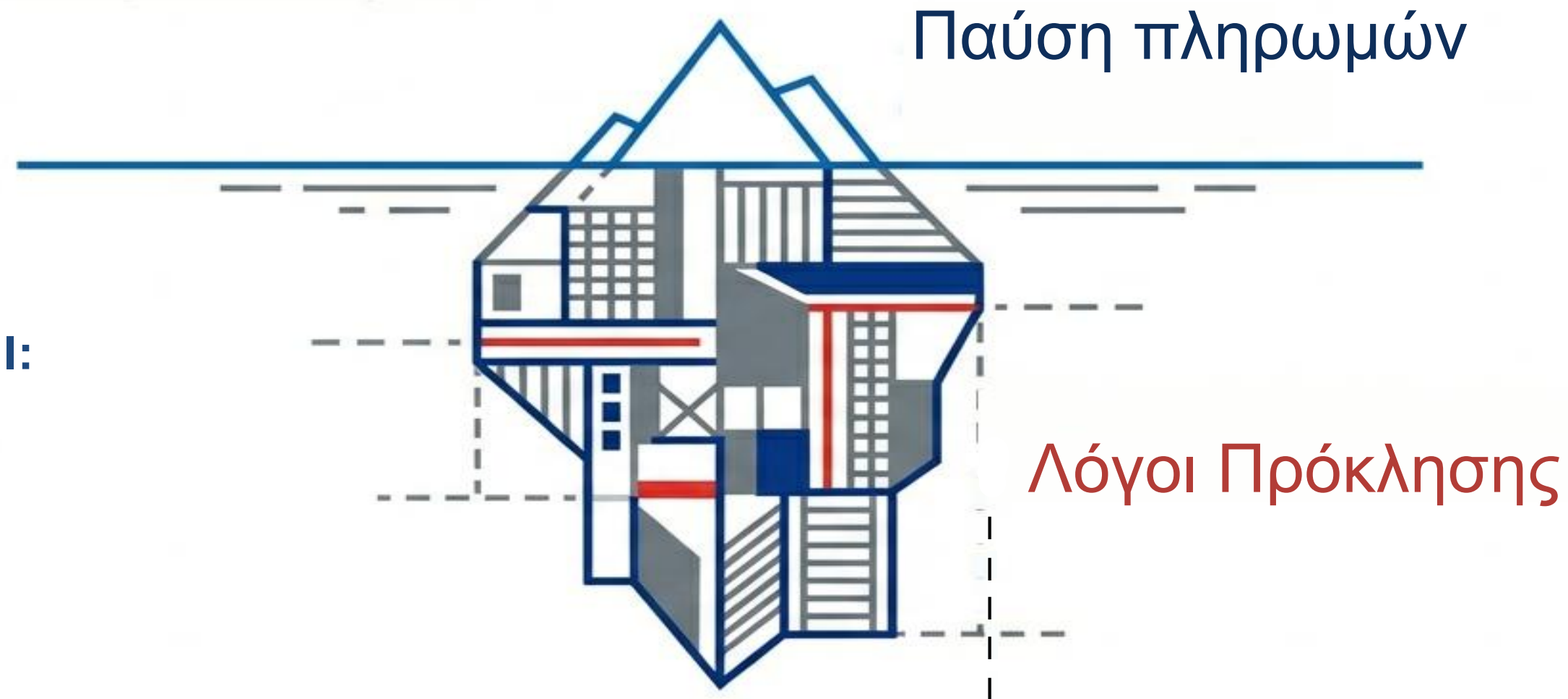
Άμεσος Δόλος:
Σχεδιασμός
αφερεγγυότητας για
αποφυγή χρεών.

Ενδεχόμενος Δόλος:
Πρόβλεψη της
αφερεγγυότητας ως
πιθανό αποτέλεσμα
ρισοκίνδυνων ενεργειών
και αποδοχή της (λ.χ.
χρήση χρηματοδότησης
για μη παραγωγικούς
σκοπούς).

Η Κρίσιμη Διάκριση:

- * **Ενσυνείδητη Αμέλεια** (Η ελπίδα ότι δεν θα συμβεί).
- * **Δόλος** (Η αποδοχή του αποτελέσματος).

Ενδείκτες δολιότητας I: Παραπλάνηση & Υπερδανεισμός

1. Παραπλάνηση Δανειστών

Εμφάνιση ψευδούς εικόνας ευρωστίας για λήψη πίστωσης. Πιθανή τέλεση και πιστωτικής απάτης (ΠΚ 386).

2. Ανάληψη Υπερβολικών Χρεών

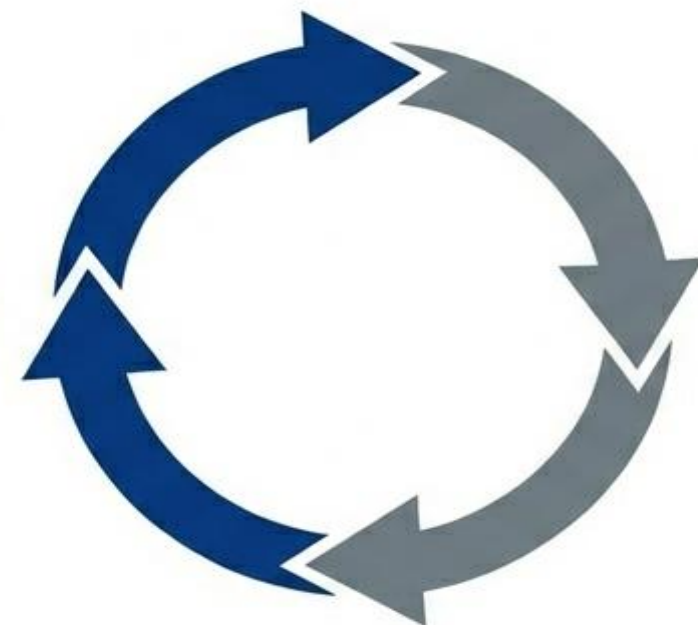
- Δανεισμός πέραν της ικανότητας εξυπηρέτησης με γνώση της αδυναμίας.

3. Ουσιαστική Υποκεφαλαιοδότηση

Δυσανάλογη σχέση χρέους/ιδίων κεφαλαίων που υπερβαίνει τα όρια του κλάδου.

Ενδείκτες δολιότητας II - Αναχρηματοδότηση/Μείωση Περιουσίας & Χειροτέρευση Οικονομικής Κατάστασης

Αναχρηματοδότηση

Αναχρηματοδότηση

- ❑ Δεν στηρίζει δόλια πρόκληση πτώχευσης κατ' ανάγκη (εργαλείο ρευστότητας – μείωση κόστους δανεισμού κοκ).
- ❑ Ρυθμίσεις Οφειλών: Η αποτυχία τήρησής τους συχνά αποδεικνύει έλλειψη δόλου (προσπάθεια διάσωσης – ελπίδα τήρησης), εκτός αν είναι προσχηματικές (βλ. ΤρΕφΘράκης 30/2025: «Το δε γεγονός πως κατά τους ισχυρισμούς του εκκαλούντος τρεις φορές η καθ' ης υπέβαλε αίτημα να ρυθμίσει τις οφειλές της προς το τελευταίο, ... αλλά εν τέλει δεν τις εξυπηρέτησε (ρυθμίσεις), καταδεικνύει ακριβώς την προσπάθεια να ανταποκριθεί στις οφειλές της και ότι δεν ήταν κακόπιστη...»).

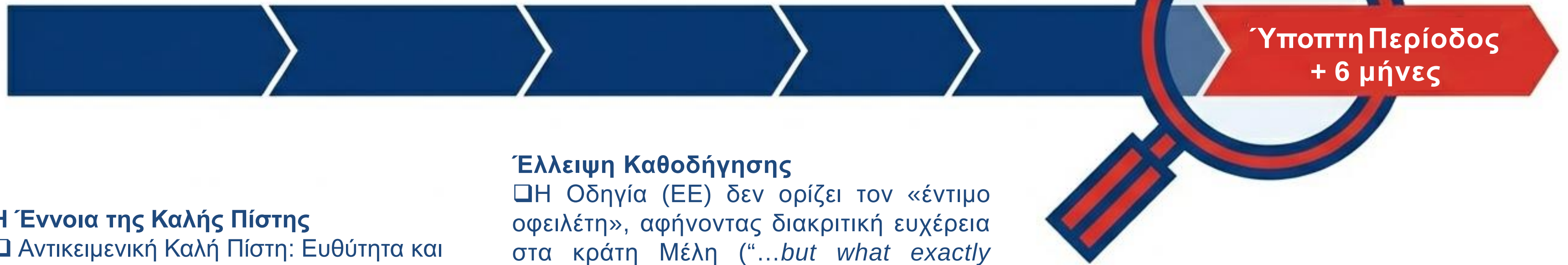

Μείωση Περιουσίας & Χειροτέρευση Οικονομικής Κατάστασης

Μείωση Περιουσίας & Χειροτέρευση

- ❑ Εκποιήσεις σημαντικών περιουσιακών στοιχείων χωρίς επιχειρηματική λογική (βλ. ΠΠρΠατρών 246/2023: «Αποτέλεσμα των συναλλαγών αυτών, οι οποίες εξέρχονταν των ορίων των τρεχουσών συναλλαγών της εταιρείας με τρίτους και τέλεσε με δόλο, ήταν να μειωθεί η ρευστότητα της εταιρείας...»).
- ❑ Σύνδεση με Καταδολίευση (939 ΑΚ), Ανάκληση και Χρεοκοπία.
- ❑ Όρια Ευθύνης: Δόλια vs. Αμελής διαχείριση – Κανόνες συνετής Οικονομικής Διαχείρισης – ά. 197 ΚΑφ- Μέριμνα Συγκράτησης Ζημιών.

Η «Κακή Πίστη» και ο Κρίσιμος Χρόνος - Αντικειμενικά Κριτήρια και Ύποπτη Περίοδος

Η Έννοια της Καλής Πίστης

- ❑ Αντικειμενική Καλή Πίστη: Ευθύτητα και ειλικρίνεια στις συναλλαγές. Παραβίαση των κανόνων επιμέλειας του οικείου κύκλου στον οποίο αυτός ανήκει.
- ❑ Τσιριντάνης: «την έννοιαν της καλής πίστεως ... δυνάμεθα μάλλον να αισθανθώμεν παρά να διατυπώσωμεν σαφώς».
- ❑ Αόριστη νομική έννοια που απαιτεί εξειδίκευση από το δικαστήριο.

Έλλειψη Καθοδήγησης

- ❑ Η Οδηγία (ΕΕ) δεν ορίζει τον «έντιμο οφειλέτη», αφήνοντας διακριτική ευχέρεια στα κράτη Μέλη (*“...but what exactly constitutes dishonest behavior depends on the national laws and even the perception of ethics (morals) in the Member States”*).
- ❑ Βλ. προοίμιο της Οδηγίας, και ειδικότερα σκ. 79 (φύση και ύψος χρεών, ο χρόνος δημιουργίας, προσπάθειες του επιχειρηματία, ορθή τήρηση λογιστικών στοιχείων).

Κρίσιμος Χρόνος Ελέγχου (ΠΕΕ 185/2021)

- ❑ Η καλή πίστη ελέγχεται κατά τη συσσώρευση χρεών και την πτωχευτική διαδικασία.
- ❑ Ορθή εφαρμογή: Έλεγχος συμπεριφοράς κατά την ύποπτη περίοδο και το προηγούμενο αυτής εξάμηνο (πρβλ. 197 ΚΑφ).

Δείκτες Κακοπιστίας I: Καθυστερημένη Υποβολή Μεταξύ Αμέλειας και Διάσωσης

Ο Κανόνας (άρ. 79§5 ΚΑφ):

Υποχρέωση υποβολής αίτησης πτώχευσης εντός 30 ημερών από την παύση πληρωμών.

Η Υπεράσπιση:

☐ Η καθυστέρηση δικαιολογείται αν οφείλεται σε διαπραγματεύσεις για Εξώδικο Συμβιβασμό/Συμφωνία Εξυγίανσης/Αίτηση Εξωδικαστικού (πρβλ. 127 παρ. 3 Καφ).

☐ Δεν συνδέεται με συγκεκριμένη ζημία των πιστωτών.

Νομολογία:

☐ ΤρΕφίωαν 42/2024: 11 αποτυχημένες ρυθμίσεις σε περίοδο 6 μηνών κρίθηκαν ως καλόπιστη προσπάθεια διάσωσης.

☐ ΤρΕφθεσ 588/2020: Μακροχρόνια καθυστέρηση με συνέχιση δραστηριότητας κρίθηκε ως κακοπιστία.

Δείκτες Κακοπιστίας II:

Ανειλικρίνεια-

Απόκρυψη Περιουσιακών Στοιχείων

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Το παράδειγμα του ά. 77§4 ΚΑφ:

Απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων κατά την υποβολή της αίτησης Πτώχευσης (ΤρΕφΘεσ 588/2020: «αποδείχθηκε η παροχή ψευδών κρίσιμων πληροφοριών ... προκειμένου να μην απορριφθεί η αίτησή του λόγω μη συνδρομής της αντικειμενικής προϋπόθεσης της επάρκειας της περιουσίας»).

Το ουσιώδες της παράλειψης:

Επέφερε η απόκρυψη ζημία στους πιστωτές; (π.χ. απόκρυψη ρευστών διαθεσίμων vs. μετοχών εταιρείας χωρίς αξία).

Κακοπιστία:

Η απόκρυψη περιουσίας με σκοπό τη «διάσωση» της από την ρευστοποίηση συνιστά εξ ορισμού κακοπιστία και λόγο άρνησης της απαλλαγής.

Η σημασία των «Ιδιαίτερων Λόγων» - Εξωγενείς Παράγοντες και Αποδυνάμωση Ενδείξεων Δόλου

Νομολογιακή Συνέχεια:

Τα δικαστήρια αναζητούν
ακόμη «Ιδιαίτερους Λόγους»,
διατηρώντας το πνεύμα του
ΕμπΝ.

Κρίσιμοι Εξωγενείς Παράγοντες:

- ☐ Αιφνίδια προβλήματα υγείας.
- ☐ Οξύς ανταγωνισμός.
- ☐ Οικονομική Κρίση / Πανδημία.
- ☐ Απότομη μεταβολή εμπορικών συνθηκών.

Εάν η αιτία της πτώχευσης
είναι εξωγενής,
δυσχεραίνεται η απόδειξη
δόλου ή κακοπιστίας.

Συνεργασία με τα Όργανα της Πτώχευσης - Σύμπραξη και όχι Παθητικότητα

❑ Το Καθήκον (ά. 95 ΚΑφ):

Γενική υποχρέωση ενημέρωσης και ενεργητικής σύμπραξης με τον Σύνδικο («αυτοπρόσωπη παροχή πληροφοριών για όλα τα νομικά, οικονομικά κι άλλα ζητήματα που αφορούν την πτωχευτική διαδικασία, όπως τις προοπτικές και τις εργασίες της επιχείρησής του, την περιουσία του, τις συμβάσεις που έχει συνάψει και τη δυνατότητα πτωχευτικής ανάκλησής τους, τον κύκλο των πελατών του...»).

❑ ΕφΑΘ 2326/2023:

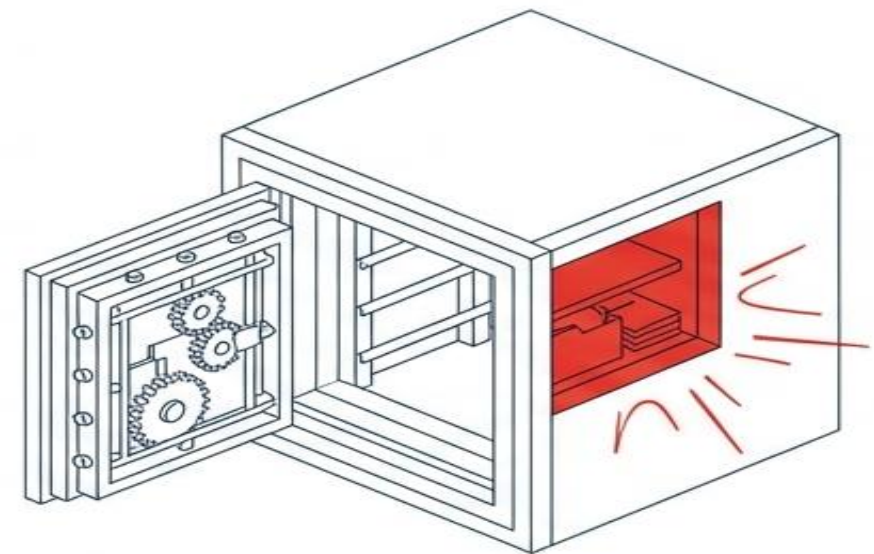
Η έλλειψη/καθυστέρηση επικοινωνίας, η ελλιπής ενημέρωση και η μη συνδρομή σε προώθηση εργασιών πτώχευσης οδηγεί σε αποτροπή της απαλλαγής.

❑ ΠΠρΘεσ 7017/2023: «...πλην όμως από τα λοιπά έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι ο καθ' ου κατά την κήρυξη της πτώχευσης δεν απέδωσε τα πλήρη λογιστικά στοιχεία της πτωχής στον σύνδικο».

❑ ΤρΕφΘράκης 30/2025:

«Στην ίδια έκθεση αναφέρεται, επίσης, ότι η καθ' ης υπήρξε συνεργάσιμη σε όλα τα στάδια της πτωχευτικής διαδικασίας, ειδικότερα δε, επέδειξε τα εμπορικά της βιβλία, συνεργάστηκε στην καταγραφή και απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας και παραστάθηκε σε όλες τις πτωχευτικές διαδικασίες».

Δόλια Απόκρυψη κατά τη Διάρκεια της Πτωχευτικής Διαδικασίας

Χρονικό Πλαίσιο:

- ☐ Συμπεριφορά που εκδηλώνεται μετά την κήρυξη της πτώχευσης.

Η Παράβαση:

- ☐ Απόκρυψη εισοδημάτων που προκύπτουν κατά την πτωχευτική διαδικασία.
- ☐ Απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων που δηλώθηκαν/δεν δηλώθηκαν στην αίτηση (βλ. ΠΠρΘες 7017/2023: «...επιπλέον δε συμφώνησε και έλαβε την 01-02-2012 ... τα μισθώματα των πέντε (5) πρώτων ετών, ήτοι το ποσό των 30.000 ευρώ, το οποίο ουδέποτε απέδωσε στον σύνδικο».

Συνέπεια:

- ☐ Θεμελίωση λόγου αποδοχής της προσφυγής.
- ☐ Συνήθως θα συντρέχει με τον λόγο της έλλειψης συνεργασίας με τα όργανα της πτώχευσης.

Ποινική Δίωξη & Καταδίκη: Η αλληλεπίδραση Ποινικού και Πτωχευτικού Δικαίου

Κατάλογος Αδικημάτων:

Πτωχευτικά αδικήματα
(Χρεοκοπία), Κακουργηματική
Κλοπή, Απάτη, Υπεξαίρεση,
Πλαστογραφία & Καταδολίευση.

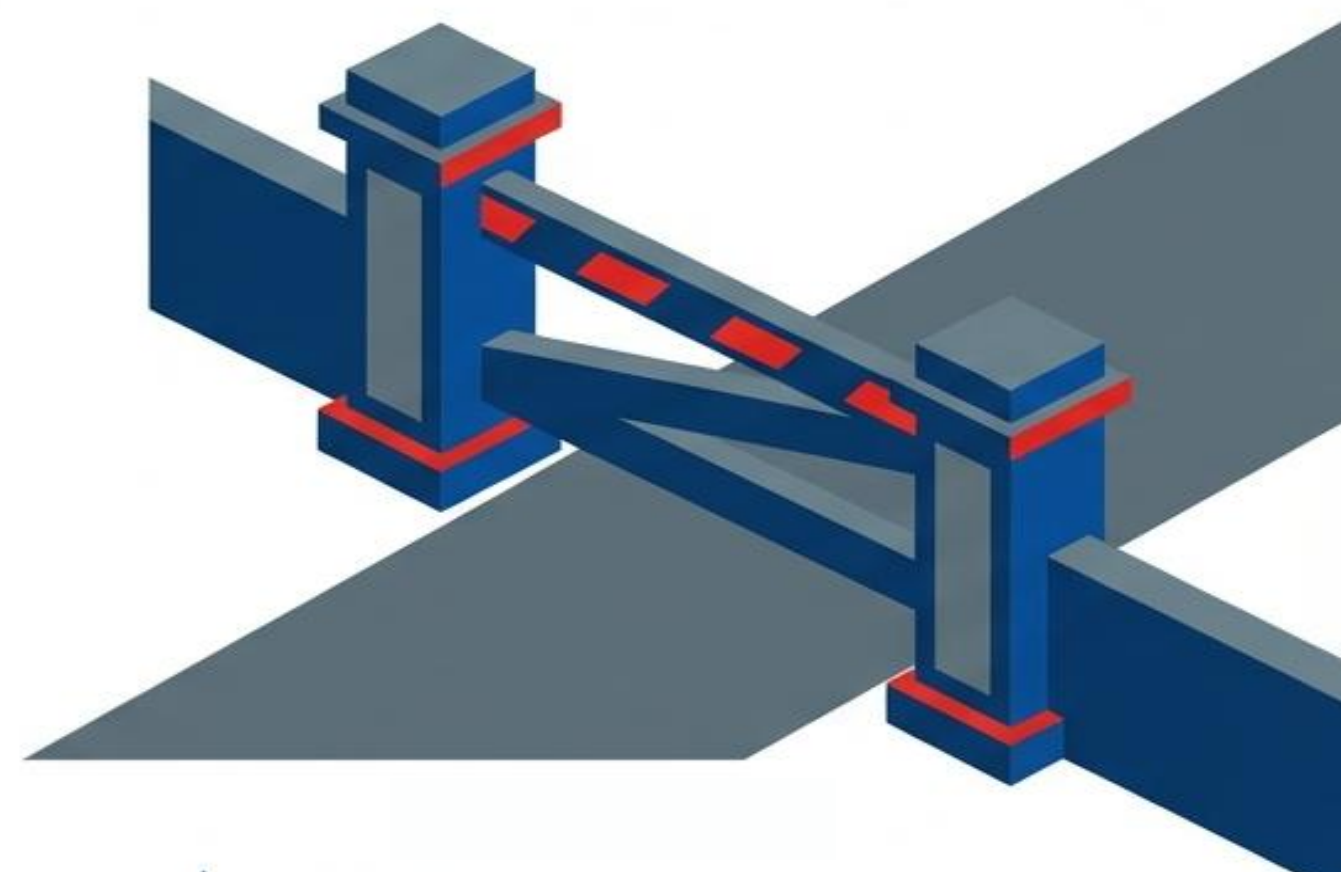
Όχι φοροδιαφυγή – εξαίρεση
λόγω αντικειμένου ωστόσο (δυνατή
ωστόσο η κατάφαση δολιότητας
ΚΟΚ).

Η ΠΑΡΑΝΟΗΣΗ:

ΜΠρΧίου 18/2022: «παρά το
γεγονός ότι η μη καταβολή
ασφαλιστικών εισφορών συνιστά
ποινικό αδίκημα, από κανένα
προσκομιζόμενο μετ' επικλήσεως
αποδεικτικό μέσο δεν αποδεικνύεται
ότι ασκήθηκε ποινική δίωξη ...»

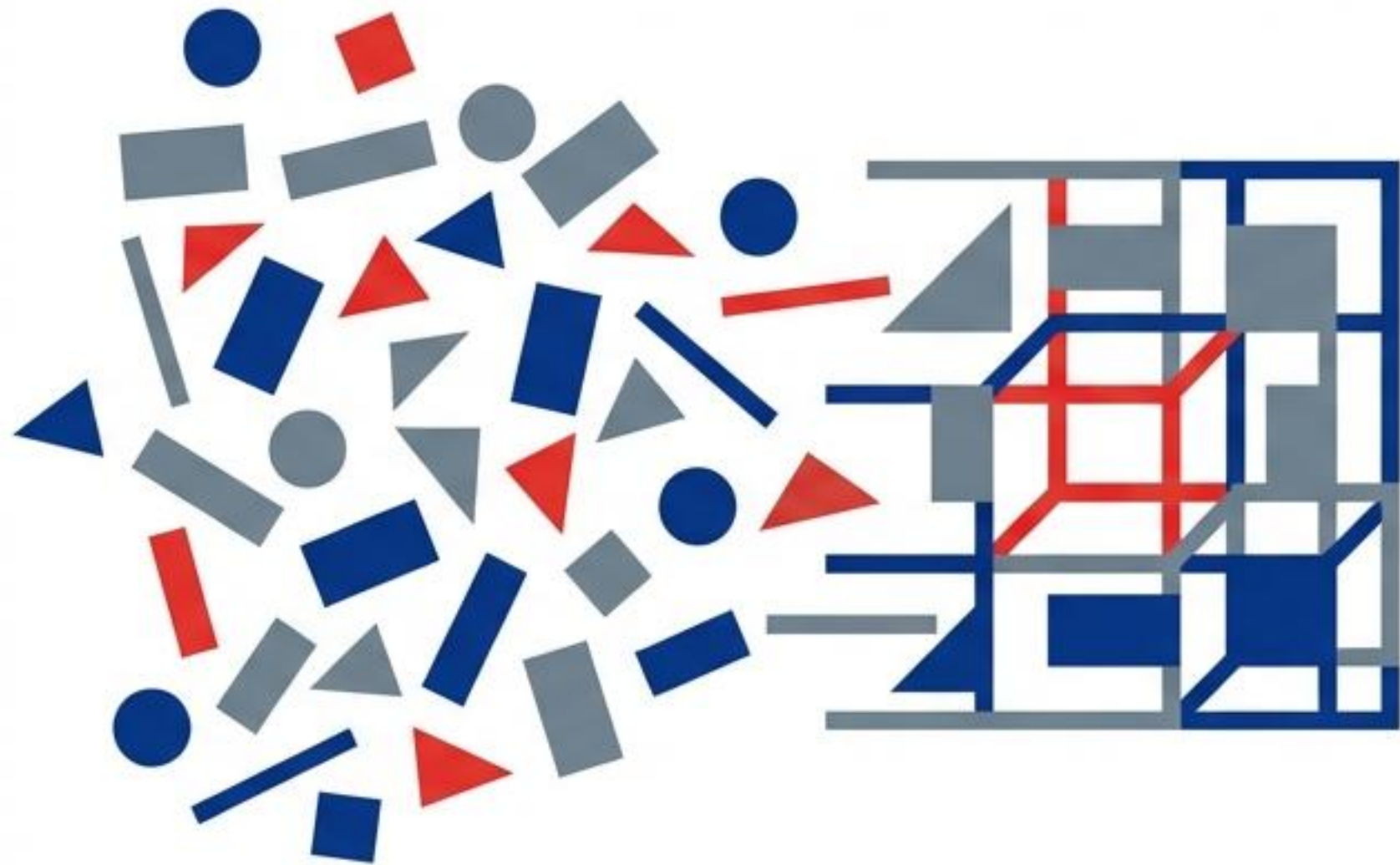
Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Μακροχρόνιες ποινικές διαδικασίες =
Επ' αόριστον αναστολή της απαλλαγής
(ομηρία).

Συμπεράσματα & Προοπτικές

Η Ανάγκη για Νομική Βεβαιότητα

Ο Κίνδυνος:

«Δόλος» και
«Καλή Πίστη»: αόριστες
νομικές έννοιες -> Κίνδυνος
ανασφάλειας δικαίου.

Το Ζητούμενο:

Διαμόρφωση
συγκεκριμένης
νομολογιακής τυπολογίας
για τον σαφή
ορισμό του «Έντιμου
Οφειλέτη».

Ισορροπία:

Αποφυγή Καταχρηστικών
Πρακτικών.

Επίλογος:

Η πρόταση οδηγίας της Ε.Ε.
απαιτούσε
«σαφή καθοδήγηση» από τα
κράτη μέλη. Η
ελληνική νομολογία
καλείται να καλύψει το κενό
(βλ. και ΠΕΕ 185/2021)